

Yazarın bu konu üzerinde dikkatle çalıştığı ve emek verdiği açıkça görülmektedir. Gerek sayfaların altındaki çıkmalar, gerekse bibliyografya bölümünden bunu anlıyoruz. Kitabı baştan başa kaplayan çıkmaların asıl metne orantısı göze çarpacak bir derecededir. Çıkmaların asıl metni örtecek denli yer kaplamasına bakınca, kitabı, bir bakıma, 1908-1925 arasında Türkiyede sol akımların çok ayrıntılara inmiş bir kronolojisi gibi görmek te mümkündür.

Bir iki eser bir yana bırakılırsa Türkiye'de sol akımları gereği gibi inceleyen kitaplardan biri de budur. Yakın tarihimizde yer alan, gerek kişileri, gerekse çalışmalarını pek te bilinmeyen bu konu üzerinde yazarın ortaya koyduğu eserin bir bilim eseri olduğu şüphe götürmez.

Dil.- Yazar, dilin arılığı üzerinde hiç bir emek vermemiş görünüyor. Tüm arı Türkçeye inme bir yana bırakılsa bile, kibin dili çok daha sadeleştirilebilirdi. Birkaç örnek bu görüşümüzü destekleyecektir, umarım.

- s.2 ... politik yahut ideolojik muhtevasının araştırmak gibi iki yönden hareket edilebilir.
s.4 Marx, solcu düşüncesine gerisindeki subjektif tercih unsurunu objektif bir tesbit tablosu içine yerleştirmeyi başarmıştır

Cümleler yerine, gelişigüzel sayfalarda geçen yabancı kelimeleri sıralamak, kitabın dili üzerinde daha sağlam bir yargıya götürecektir.

- s.5 münasebet, hukuki, siyasi, şart, maddi, hâkim sınıf, nihayet, kapitalist istihsal, tayin etmek, mülkiyet, istihsal şartları, istismar, esisi, teori, iktidar, kabiliyet, ihtiyaç
s.9 tağsis, inşaat, sengtraş, yevmiye, tatil-i eşgal, sadır olmuş, amele teşkilatı, devam ettirmek, gayrimüslim tebaa, zihniyet, kastedilmek
s.31 mesele, gaye, tavır, teslim etmek, zemin, yegâne, ~~münasebet~~
s.191 münceer olmak, sebep, temsil etmek, tabii ideoloji, muhafaza, tatbikat, ilan, milli
s.197 mücadele, fikrî plan, hedef, revizyon

Bu örnekler her sayfada istenildiği kadar çoğaltılabilir.

Sonuç.- Bir emek ürünü olduğu, bir bilim eseri olduğu besbelli olan bu kitabın yazık ki, dili bakımından ödül almasını mümkün görmüyorum. Çünkü Kurumun ödül koşullarından en önemlisinden yoksun bulunmaktadır.

Orhan Şaik Gökyay

29. VII. 1968

[Handwritten signature]